

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLICKE NOVINY

UYCHADZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Mungovci na pranieri.

Tisza a mungovská vláda pred súdom
 opozície.

Spojené stránky opozície v záležitosti zpáchaných panám, s viac ako 60 vlastnoručnými podpisami svolanie krajinského snemu žiadaly na 31. októbra. Predsedníctvo mungovského snemu ale s odvolávaním sa na to, že krajinský snem itak na 30. októbra svolaný je ku zasadnutiu, nevyplnilo žiadosť spojených stránok opozície a zasadnutie snemovne nepovolilo na 31. októbra. Vyslancovia spojených stránok opozície preto ku najväčšiemu strachu mungov, 30. októbra v úplnom počte dostavili sa ku snemovému zasadnutiu, v ktorom ich vodcovia gróf Michal Károlyi, gróf Julius Andrássy, Štefan Rakovszky a Vázsonyi v medziach parlamentárnej slušnosti, ostro a bez ohľadov na sodpovednosť fahali Tiszu, jeho vládu a celú mungovskú stranu.

Gróf Štefan Tisza pretvaroval sa posial, že on necíti ten zápach, ktorý z pod jeho ministerpredsedníckeho kresla šíri sa po celej krajine. Nuž opozícia v zasadnutí 30. októbra pocítila dala Tiszovi nielen zlý zápach páchaných panám, lež aj to, že ktorého ministerpredsedu kreslo stojí v bahne, to vždy hlbej klesá a s ním aj ministerpredseda, až konečne utopí sa i sám v smradlavom bahne. Toto povedal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany v jeho ostrej reči, ktorú držal v tomto zasadnutí.

Opozícia s tým, že na sodpovednosť fáhá Tiszu, jeho vládu a celú mungovskú stranu,

má za cieľ jedine očistenie mravov terajšieho verejného života. Jestli však toto zapríčiní škandalózne objavy, za to sodpovední môžu byť jedine tí, čo neustále páchajú škandále a špinou panám zaplavili celý život parlamentárny. Tisza hovorí o sebe, že je on fanatikom sodpovednosti, ako taký aj zaiste to už cíti, preto snáži sa odstrániť všetky dôkazy panám a sľubuje, že zpod ministerpredsedníckeho kresla napozatým nebude vyvierať žiadon zlý zápach panamy.

Lenže kreslo mungovského ministerpredsedu ani sľubami, ani násilenstvom, ani ozbrojenými drábami nemožno viac z bahna vytiahnuť, Klesá ono vždy hlbej a hlbej. Bahno, v ktorom väzí zaleje ho a spolu zadusi i celú, v ohavných panámach srodenú mungovskú stranu. Štefan Rakovszky jeho rečou, ktorú v zasadnutí 30. okt. povedal v záujme statočnosti a očistenia verejnej mienky od kurrupcie, dosiahol väčších úspechov ako ministerpredseda, ktorý včul, dost pozde, seba a mungovskú stranu rád by ospravedlnil zpod obžaloby zpáchaných panám.

Po zahájení zasadnutia a odbavení formalit zo stránky predsedníctva, zpomedzi rečníkov opozície prvý vystúpil

gróf Michal Károlyi.

Reč svoju začal nasledovne: Celý rad udalostí a príčin dostatočne odôvodňujú, prečo posial nesúčastňovali sme sa v snemových zasadnutiach. Puč zpáchaný 4. júna, terror, celá re-faz násilnostných udalostí (súhlas z lavej strany) a všetko čo sa stalo, zrejším dôkazom sú toho, že tento Dom nemožno viac považovať za parlament v pravom smysle slova. (Hlučný

súhlas a výkriky zo strany opozície: To je kasáreň!

Gróf Michal *Károlyi*: ... neni sú tu zabezpečené ani sloboda slova ani immunita vyslančov. (Hluk a súhlas z lava.)

Opozícia nechce hrať zástoj štatistov.

— Ministerpredseda ostro nás napadnul — pokračoval *Károlyi* — že sa nesúčastňujeme v snemových pojednaniach. Protivná stránka by to pravda veľmi rada videla, keby v jej prácach opozícia slúžila jej za ozdobu, rozumie sa len tak, že pri prvej príležitosti použila by proti nám jej nové domové pravidlá a násilie ozbrojenej stráže. (Hlučný súhlas z lava.) My pravda neni sme náklonní hrať zástoj takýchto štatistov. V otázke margaretského ostrova, v záležitosti tejto novej panamy ale nežiada si vláda, aby sme tu boli prítomní. Keď vznikol tento nový škandál, keď na svetlo vyšla táto nová panama, ktorou mungovská strana znovu naplniť chcela jej kassu...

Lehel *Héderváry*: Tantuspeňazmi!

Gróf Michal *Károlyi*: ... vtedy sme uzavreli, že túto záležitosť predneseme a proti nej rozhodne ohrožovať sa budeme v parlamente. Chceli sme to previesť na základe starých domových pravidiel, ktoré jedine za platné uznávame. (Hlučný potlesk z lavej strany.) Predsedníctvu snemovne zadali sme hárok a výlučne v záležitosti panamy margaretského ostrova žiadali sme svolanie mimoriadneho zasadnutia, Predseda ale odpravil nás s tým, že svolané je riadne zasadnutie, teda netreba svolávať mimoriadne. Predvčerom sme znovu žiadali svolanie mimoriadneho zasadnutia a zas nás odpravili. Mungovská strana všetko možné vynakladá na to, aby cestou predsedníctva prekazila svolanie mimoriadneho zasadnutia.

Karol *Huszár*: Predseda hrá sa s mungami.

Pavel *Beöthy* predseda (cengá): Upozornujem pána rečníka, že predsedníctvo stojí nad stránkami a s nikým sa nehrá. (Obrovský smiech z lavej.)

Štefan *Csuha*: To je dobrý viccl

Pavel *Beöthy* predseda: Prosím držať sa domových pravidiel!

Hlučné výkriky: Ktorých domových pravidiel?

Tiszová zodpovednosť.

Gróf Michal *Károlyi*: V minulom zasadnutí Tisza o sebe povedal, že je on fanatikom zodpovednosti. Vzdor toho ale na podiv je, ako práve on prekáža, ba technicky nemožným cíni, aby sme tu na čisto prišli s otázkou jeho zodpovednosti. Pri tom, že sme sa dnes sem dostavili cieľom našim je, aby sme ešte silnej a hlasnej dôrazne ohrožovali sa proti násilnostvám, ktorých zo zásady sme nepriateľmi. Pán ministerpredseda stále odvoláva sa na zásadu väčšiny a používa každú príležitosť, aby jeho násilnosti ospravedlňoval zásadou väčšiny. Túto frázu ale celkom odkopnul od seba, keď sa stotožňoval s Lukáčovým mravnostným systémom.

Lehel *Héderváry*: Nech vrátia pinkapeniaze!

Loránd *Fráter*: Kde je ten uhorský Cromwell?

Karol *Huszár*: Kde je najväčší panamista Európy!

Gróf Michal *Károlyi*: Neidem ja vyšetrovať či pán ministerpredseda dovolenie dal k utvoreniu herne na margaretskom ostrove. To aj neni podstatou nášeho prítomného pokračovania, Podstatou ale je to, že ministerpredseda vedel a vie, že mungovská strana utvorená je prostriedkami korrupcie. Ministerpredseda vedel a vie, že mungovská strana povstala s pomocou peňazí, o ktoré ozdierali účastinárske spoločnosti a banky. Ministerpredseda vedel a vie, že väčšina mungovskej strany sohnatá je podplácaním, ktoré všeliakí ľudia platili za udelené im vyznačenia a hodnosti a keď pán ministerpredseda všetko toto vie a vzdor toho stotožňuje sa s týmto systémom, skreze to celkom prevrhlo parlamentarizmus, bo pravý parlamentarizmus spočívať môže jedine na mravnom základe.

Karol *Huszár*: Kde je Széchenyi druhý?

Gróf Michal *Károlyi*: Pri tejto väčšine ani reči nemôže byť o parlamentarizme. Skutky ministerpredsedu neulevuje jeho sľub, že napozatým nebude prijímať takéto peniaze. K odvodneniu toho čo som predniesoli uvádzam podobienstvo:

Naivný človek v zbojníckej bande.

Gróf Michal *Károlyi*: Štefan Tisza je taký naivný človek, ktorý sa dostal do zbojníckej bandy.

Karol *Huszár*: Vodcom tej zbojníckej bandy je jeho «ctený» priateľ!

Gróf Michal *Károlyi*: Človek ale, ktorý pomieša sa do takej spoločnosti, keď aj zatraca, zazlieva jej účinkovanie, vzdor toho ale vždy s ňou drží, priateli sa s jej vodcom, nuž o takom nemožno povedať, že je fanatikom s odpovednosti. (Potlesk z lavej strany.) Krajinský snem zvlášte na to musím upozorniť, že systém spočívajúci výlučne na základe podplácania, znivočiť musí krajinu. (Hlučný súhlas z lavej.) Znivočí ju nielen hmotne, lež aj mravne. Na kraji priepasti hmotnej záhuby už itak stojíme, ak vysoký stupeň ale dosiahla už u nás mravná záhuba, na to netreba ani poukazať, bo kto sa o tom presvedčiť chce, nech pohliadne na naše volby. (Výkriky: Mungovská kassa! Osvedčenia dôvery!) Pán ministerpredseda povie na to, že stolice jedna za druhou hlasujú mu dôveru, že v krajine panuje všestranná spokojnosť, že sa nikto neponosuje. Nuž ja práve v tomto spatrujem najväčší mravný poklesok. Za časov rímskeho cisárstva natolko upadly tam verejné mravy, že na rozkaz cisára za konzula vyvolili koňa.

Vilhelm *Vázsonyi*: Včul zas koňov vymenúvajú za úradnikov. Smiech.)

Gróf Michal *Károlyi*: Nehoverím ja, že pán ministerpredseda súčasťnil sa v zbojníctve, lež že výhody tohoto zbojníctva i na ďalej v pokoji chce požívať.

Predseda (cengá): Pána vyslanca upomínam na domové pravidlá (číta): Rečník v jeho reči nesmie napádať jednotlivcov, spoločenské triedy, konfessie, národnosti...

Zigmund *Eitner*: A panamistov! (Obrovský smiech.)

Alexander *Gál*: Odkedy tvoria panamisti spoločenskú triedu?

Lehel *Héderváry*: Zakázané je búriť proti panamistom!

Ján *Bartos*: Bo je to búrenie proti zbojníkom!

Gróf Michal *Károlyi*: Na všeobecný poklesok mravnosti zvlášte to poukazuje, že pán ministerpredseda, ktorý by v prvom rade rešpektovať mal v mene kráľa vyneseny súdobný výrok, pridružuje sa ku tým, ktorí ako hrdinu oslavujú známeho hriešnika, najväčšieho panamistu Európy.

Tiszová odpoveď

Gróf Štefan *Tisza*: Násilenstvo nikto viac nezatraca ako ja. (Hlučný smiech z lavej.)

Výkriky opozície: No to je už mnoho!

Gróf Štefan *Tisza*: Speciálnou snáhou pánov vyslancov je prednášať tu také veci...

Výkriky: Ako je panama!

Lehel *Héderváry*: My nerobíme panamy!

Štefan *Zlinszky*: Sám kráľovský súd vás bilagoval!

Gróf Štefan *Tisza*: Intelligencia krajiny dá vám...

Gróf Tihamér *Somssich*: Vám koľko dala?

Lóránd *Fráter*: Predsa ešte sbierajú peniaze do pinky.

Gróf Štefan *Tisza*: Opozícia tvrdí, že te-rajší systém pozostáva z podplácania... (Hlučné výkriky z lava: Pravda! Tak je!) Nuž prosím to není pravda!

Béla *Kun*: A vaša aradská voľba?

Ján *Bartos*: Hovorte o trovách aradskej voľby!

Gróf Štefan *Tisza*: To je rachotiaca prázdna fráza. (Hlučný smiech z lavej.)

Ján *Justh*: Povedá to aj barón Neumann? Aspoň necigáňte!

Gróf Štefan *Tisza*: Jedine to je konštatované, že ústav Magyar Bank značný obnos dal vláde na politické ciele. (Hlučný smiech z lavej.)

Štefan *Zlinszky* (ukazujúc na ministra pravosudia): Aj váš mandát kúpili z tých peňazí!

Gróf Štefan *Tisza*: Voľby koštujú peniaze a kto tomu protivné tvrdí, je hipokrita. (Veľký hluč.)

Lehel *Héderváry*: Nás vyvolili za naše peniaze.

Karol *Huszár*: Tisza nech sa osvedčí na slovo statočnosti, že pri mungovských voľbách nebolo podplácania.

Gróf Štefan *Tisza*: Krajina očakáva, že opozícia súčasťní sa v snemových zasadnutiach.

Ján *Bartos*: Najprv treba do poriadku prísť s panamami!

Ako druhý rečník opozície ujal sa slova

Gróf Julius Andrássy.

Len v krátkosti konštatoval, že predseda snemovne jeho pokračovaním konfiškoval právo krajinských vyslancov, ktoré majú poľahne svo-

lania snemovne ku zasadnutiu. Predseda snemovne v tomto pokračovaní verným ostal svojmu majstrovi, terajšiemu ministerpredsedovi. Skrze toto sám dal príklad, ako treba rušiť domové pravidlá. Pri zostavení terajšej väčšiny vo väčšej miere využiteľovali korrupciu ako sa to so statočnosťou srovnáva. Tiszu sa pýtal či sa nezozvalo jeho svedomie, keď sa dozvedel, ak hroznou korrupciou sohnatá je terajšia väčšina a keď prítomne o tom vie, s akým svedomím môže ju spolu držať? (Hlučný potlesk z ľavej.) Celá mungovská strana, ako známo, pracuje len s dvomi prostriedkami: s nedovolenými peniazmi a s nedovolenými násilnosťami. (Hlučný potlesk z ľavej.) Ohrožoval sa proti pokračovaniu predsedu snemovne.

Čeť mungov brániť mal:

Alexander Sztrányovszky.

— Nemáte medzi vami múdrejšieho? — pýtali sa z ľavej strany.

Ján Bartos: Idte do Palojty;

Alexander Sztrányovszky: S uspokojením vidím, že stráž snemovne nikomu z opozície ani vláska nezkrivila na hlave a že sú všetci zdraví.

Ondrej Ráth: My sme zdraví, vy ale ste chorí!

Alexander Sztrányovszky: Chorí sme od tých čias, ako nás ubili vaši voličia! (Obrovský smiech.)

Ján Bartos: Prečo ste na voličov strielal?

Zo stránky opozície rečnil ďalej:

Vilhelm Vázsonyi.

Ctená snemovňa! Opozícii bolo tu predhodené, že len preto prišla do snemovne, aby poľovala na panamu. Nuž tu zaiste panuje malé nedorozumenie, bo na domáce zvieratka nedržia polovačky a panama bohužiaľ domáce zvieratko je v mungovskom Dome. Na panamy tu vôbec ani netreba poľovať, bo s každým dňom samy od seba odhalujú. My ozaj nemôžeme za to, že pred kráľovským súdom na svetlo vyšlo, že ústav Magyar Bank do mungovskej kassy platil polpiata milióna korún. Za to tiež nemôžeme, že druhý ústav, totiž Účastinárska Spoločnosť Verejného Obchodu 1,400.000 korún platila za to, že mala dostať dovoľenie k založeniu herne na margaretskom ostrove.

Účastinárska spoločnosť vyplatila tie ohromné peniaze, dovoľenia však ku postaveniu herne nedostala, bárs jej ho sľúbil tehďajší ministerpredseda Lukács a jeho štátny sekretár Jeszenszky. Panama už zcela do krve prešla mungom.

Vázsonyiho reč ostro dotkla sa Tiszu, ktorý nevedel sa ďalej sdržať a nepodvratné dôvody rečníka vyhlásil za cigáňstvo.

Vázsonyi svoju reč zakľúčil nasledujúcimi slovami; Pane ministerpredseda! Vy vašou politikou krajinu ženete do nového Königgratzu, pri tom ale vy nebudete Franc Deák, lež Benedek!

Za to, že Vázsonyiho dôvody Tisza vyhlásil za cigáňstvo, vereje musel odprosiť pred celým snemom. Pri tom snázil sa ospravedlniť, že záležitosti panamy netýkajú sa jeho vlády.

Štefan Csúha: Peniaze ste ale prijali! Kde sú peniaze?

Gróf Štefan Tisza: Včul prídu peniaze. (Smiech.)

Ján Bartos: Dačo prídu, už ste ich stovili!

Pri ustálení denného poriadku budúceho zasadnutia, ujal sa slova

Štefan Rakovszky.

Rečník v prvom rade ohrožoval sa proti tomu, aby prv než úplne do poriadku privedená bude otázka panám, akékoľvek iné veci pojednávané boli v snemových zasadnutiach. Za tým rozhodne vyslovil sa proti nezákonnému pokračovaniu predsedu snemovne, z tej príčiny, že neučinil zadosť žiadosti opozície, ktorá vyše 60 podpisami žiadala presné svolanie mimoriadneho zasadnutia. V dlhej ostrej reči poukázal na základ mungovského účinkovania v parlamente a mimo parlamentu. Vyzval mungovských vyslancov, aby v záujme verejnej mravnosti, hlásili sa, jestli chodili za masťnými obchodmi. Nepodvratne udal príčinu, prečo zrekol sa úradu gróf Ján Zichy. Posvietil na to, ako gróf Štefan Tisza z príležitosti Désyho pravoty dvoch svedkov poučoval, ako majú vypovedať pred súdom. Reč svoju za hlučných ovácií opozície a pri hlbokom zronení väčšiny zakľúčil s tým, že Tisza s celou jeho väčšinou topí sa v bahne nemravnosti, z ktorého niet viac vyslobodenia.

Katolíci rozširujte «Kreštana».

Zidovská perfidia.

Odkedy odhalujeme mungovských panamistov, odkedy už aj v najmensej dedinke slávneho Uhorska vie ľud, že Tiszová stránka nenie iné, ako za ukradnuté peniaze skúpená spoločnosť; slovom odkedy vláda topí sa v najsmradlavejšom bakne: jej noviny ňuchajú, po ľuďoch protivládnych, či sú neni v daakej paname zamotaní. Posial však nenašli takého opozičného politika, hoc ako sa namáhali. Istý Franc Herceg pustil bol sice do verejnosti tú podozrivú obžalobu, že vraj bývalá koalická

Astoria hostinec v New-Yorku. Najväčší hostinec sveta, ktorý má deväť poschodí.

vláda tiež mala svojich kmínov a panamistov, lenže jaknáhle sa gróf Andrassy súdom pohrozil Hercegov, ten zaraz sa nalakal a odvolal lživú svoju pomluvu. Lenže jeden blázon robí sto iných. Takto sa stalo, že židovský novinár menom Braun, pozornosť obyvateľstva Uhorska, ktoré až príliš zaoberalo sa s panamami Lukácsovej a Tiszovej vlády, s tým chcel na inú stranu obrátiť, že za cieľ svojho lživého pera vyznačil si najdostojnejšieho pána knieža primasa arcibiskupa ostrihomského a mimo neho rábskeho, čanádskeho a sombathelského biskupa. O najdostojnejšom kniežatu primasovi židák Braun v jeho revolver-novinách opovážil sa to

písať, že vraj veľké peniaze vplatil do mungovskej volebnej pokladnice, ináč povedané že si kúpil primásstvo. O tých troch biskupoch ale to cigánil, že tiež majú svoju panamu, bo že vraj aj oni veľké obnosy platili do vládnej volebnej pokladnice.

Jaknáhle lživé chýry tieto do verejnosti prisly, mungovia s jasotom hovorili: «Hľa aj Csernoch má svoju panamu. Ani biskupi: Vá-rady, Glattfelder a gróf Mikes nie sú lepší ako my. Čo chce opozícia? Nech radšej čuší. Keď vy bijete mojho žida, ja bijem vášho.»

I bolo radosti, najmä medzi nepriateľmi katolíctva. Lenže radosť tá netrvala dlho, bo jaknáhle dozvedeli sa povláčení a na cti fažko urazení arcipastieri, že v čom ich židák Braun pomlúva, zaraz protestovali proti tej falošnej obžalobe, vyhlásiac ju za lož a osočovanie. Najdostojnejší pán knieža-primas ale zaraz poveril pravotára Karola Bontu, aby proti židovskému osočovateľovi zaviedol pravotu.

A čo myslíte, čo neurobil ten hnusný židák? Hádam odvolal svoju urážlivú lož? Hádam, ako by sa bolo patrilo, za odpustenie prosil tých, ktorých úmyselne urazil? Čoby! Nebol by židom, keby sa uponížil. Veď on dobre vedel, že nepíše pravdu. lež chcel službu konať vládne a upozorniť obecnosť, že aj medzi katolíckymi arcipastiermi sú panamisti, bo vraj kúpili si od vlády svoje vysoké hodnosti. A myslíte že sa nenašlo dost ľudí, ktorí uverili to hnusné cigánstvo? Pravda že sa najšlo. A židák Braun len to chcel. Nech sa pohorší verejná

mienka, nech ubližuje primasovi a biskupom, nech rozpráva o nich, ako o kňazoch nekarakterných, ktorí peniaze vláčia do vládnej kassy na podplácanie voličov. Jedine to chcel židák Braun! Nuž povedz mi, milý katolícky čitateľu Krestana, či to neni hrozná bezočivosť židovská? Takto urazíť a zneuctiť našich arcipastierov! Či za to nezaslúži najväčší trest ten osočovateľ žid?

My dôverujeme v spravodlivosť tých sudcov, ktorí o pravote najdostojnejšieho pána knieža-primasa pojednávajú budú, že žida posúdia a dľa zásluhy najväčší trest naň vymerajú. Ináč to nemôže byť, bo keby aj takého podliaka oslo-

bodili, tak prestane zákon a uplatní sa právo päste. A bolo by ako v stredoveku, že kto je silnejší, ten by mal pravdu.

Ešte jedno. Židák Braun urazil našich arcipastierov. Pohoršil sa nad tým každý katolíik. To ale neni dosť. Kde je protest celého katolíictva proti tejto perfidii židovskej? Nevidíme žiadon taký pohyb. Nikto z nás ani neškrkne? aby urazení arcipastieri dostali sodpovedné zadosťučinenie. Hľa, židáci sú inakší. Pamätajme na kievský súd. Pravda, všetci židáci vstali ku obrane obžalovaného žida, ba čo viac, ešte aj katolíikov volali na pomoc.

My však bez slova trpíme takúto urážku, ktorá sa aj cirkvi týka. Po všetkých stranách mali by sme porady vydržiavať a protestovať proti bezočivosti židáka Brauna. Hej, až príliš sme trpezliví, lahostajní a leniví. Nedivme sa, že naši nepriatelía to robia s nami, čo žive chcú. Prebuďte sa už raz bratia katolíici! *Katolíik.*

Naše záležitosti.

V cudzozemsku predsa len lepšie musia stať záležitosti katolíictva ako v Uhorsku. Panuje tam inakší život a inakšia zaujatosť. Viac ako u nás pracuje, agituje a obetuje sa tam na katolíicke ciele — bárs sú ony aj politicke. Uhorským katolíikom, aby som obetavosť ani nespomenul, bo z nás málokto chce obetovať. Stáva sa vôbec, že keď na nejaký zvláštny katolíicky cieľ peniaze pýtajú, tá vec obyčajne už pri porode zomrela. Máme nato dosť príkladov.

Potrebu organizovania katolíikov, Iudia aj u nás uznávajú. Veď neraz čujeme vyzvania, ohlasy a žiadosti: katolíici držte spolu! Bráňte si čo je vaše! Hlasujte len na svojich Iudi! Utvorte si silnú politickú stránku! Lenže ohlasy a vyzvania tieto riadne odznejú bez toho, že by sa volačo značného bolo stalo.

Nenie vodcov, čujeme z jednej stránky. Niet spoľahlivého vojska, čujeme zas z druhej. Keď ale zkusíme po pravdivosti týchto namietok, zkusujeme, že máme aj vodcov, aj bojovníkov. Inde je chyba. Asíce mnohí chcú byť vodcovia. Jedon to chce, druhý to. Nastanú zvydy, škriepky a miesťo kresťanského dohodnutia sa, miesťo svornosti a jednomyselnosti, dáme sa jedon druhému do vlasov, po čom

nepriateľ má žatvu. Či sme to už nezkúsili? len pohliadnime ako stojíme vo spolkovom a v politickom ohľade. Či všade panujú svornosť a láska? Čoby! Tam hľa je náš svätovojtešský spolok. Je to jediná slovenská útulňa pre katolíicku spisbu. Nuž a či tam panuje svornosť? Neni to na náramnú škodu tohoto ústavu?

Tam je naše náboženstvo. Tu pravda nespeli by byť protimieky. Nuž a čo zkusujeme. Istí Iudia oduševnení sú za pravoslávsku bohoslužbu. A tito prepriatci idú ešte aj ďalej, bo na Velehrad vodia zástupy, aby tam vraj videli, že ako slúži omšu jeden grécko-katolíicky knaz, čo tak vyzerá ako demonštrácia proti latinskej bohoslužbe. Načo je to. Katolíicki Slováci môžu putovať ku hrobu sv. Cyrilla a Methoda bez toho, že by dakto túžby vzbudzoval v nich po pravoslávskej bohoslužbe.

Keď som už túto vec spomenul, nezamlčím ani to, že tí pánovia, ktorí na Velehrad zástupy vodí, zcela zabudli na konštantínske slávnosti ako keby sa ony slovenských katolíikov netýkali. Prečo je to? Lebo sme katolíici a máme jedon a tenistý «Verim v Boha» alebo sme farizeji.

Už aj z týchto prípadov vidno, že medzi našimi katolíickmi neni svornosť, kresťanská láska a sebpatričnosť.

Ešte horšie to vyzerá v politike. Kričíme síce, že máme málo slobody, že nám odnímajú práva, že nás utiskajú, že nás nemá kto zastáť, predsa však nemyslíme na obranu, aby sme boli silní, aby sme vedeli zavrátif útoky nepriateľa a aby sme si vedeli obrániť naše práva, naše ustanovizne a naše majetky. K tomu nevyhnutne potrebujeme silnú politickú stránku. Nemáme jej. Miesťo toho, aby sme sa všetcia katolíici pevne sdrúžili, ľaháme na všetky strany. Jedon ta, druhý inde. Prečo nenasledujeme príklad nemeckých katolíikov? Kolkó tí trpeli od starého Bismarka. Chcel ich vykorenif a hľa, dnes tam sú nemeckí katolíici, že majú takmer najsilnejšiu politickú stránku v ríšskej snemovni. Kolkú to prácu stálo? Kolké obete? A nemeckí katolíici bez prestania pracujú, aby si svoju pozíciu zadržali. A my čo robíme? Naša Katolíicka Ludová Jednotá dosiahla síce veľkých úspechov, lež či nemá nepriateľov medzi katolíickmi? Aj kresťanská ludová strana bránila naše

záujmy, nuž a či ju nerozbúchali na hornom Uhorsku istí katolíci?

Veru smutne si stojíme, A toto je len krátky opis našich záležitostí. Tu iné nespomôže, len spojil sily a sdrúžil sa v jednom tábore. Tak ako to robia katolíci v Nemecku. *Verný katolík.*

Hmotné polozenie spišských miest.

V celej uhorskej krajine nachádza sa 137 miest so sriadeným magistrátom. Tieto mestá majú dovedna majetku 1251 millionov korún, dlhu 497 millionov korún, čistého majetku 754 millionov korún. Prirážkovej dane nemá 13 miest a v ostatných mestách prirážková daň obnáša od 10 do 163 percentov. Všetky uhorské mestá potrebujú úveru asi 488 millionov korún.

V štatistike našiel som nasledujúce, na spišské mestá vzťahujúce sa dáta:

1. *Gelnica* (Gölnicbánya) majetku má jeden million 848.735 korún, dlhu 224.927 korún, prirážkovej dane niet; budúce plány mesta sú: nemocnica, škola. Potrebuje požičku 500.000 korún.

2. *Spišská Nová Ves* (Igló) majetku má 7 millionov 477.000 korún, dlhu dva milióny 209.896 korún, prirážkovej dane niet; budúce plány mesta sú: nemocnica, bitunok. Potrebuje požičku jeden million 200.000 korún.

3. *Kéžmarok* (Késmárk) majetku má štyri milióny 215,714 korún, dlhu 875.322 korún prirážková daň obnáša 73 percentov; budúce plány mesta sú: vodovod, bitunok, škola, dielňa na tehlu, sriadenie mesta. Potrebuje požičku 500.000 korún.

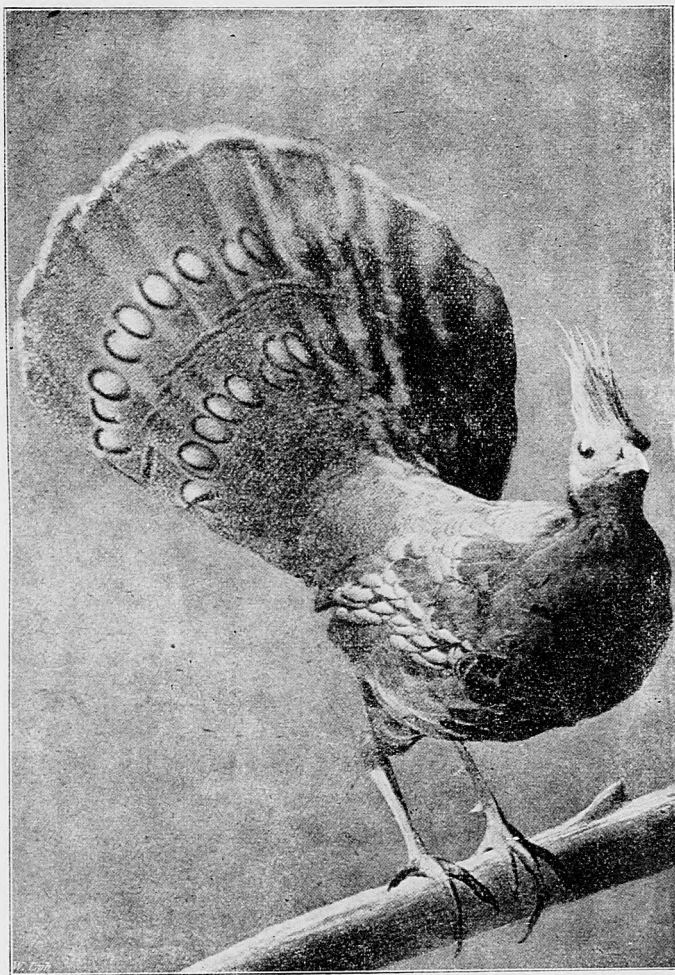
4. *Lubica* (Leibic) majetku má 1 million 277.576 korún, dlhu nemá, prirážkovej dane niet; budúce plány mesta sú: kanalizácia a vodovod, kamenodlažba, stavenie cesty, regulovanie potoka, sriadenie mesta. Potrebuje požičku 420.000 korún.

5. *Levoča* (Lőcse) majetku má 9 millionov 227.202 korún, dlhu má 1 million 498.427 korún, prirážková daň obnáša 42 percentov; budúce plány mesta sú: škola, kamenodlažba, bitunok, dielňa na tehlu. Potrebuje požičku 500.000 korún.

6. *Poprád* majetku má 1 million 831.236 korún, dlhu 576.000 korún, prirážková daň obnáša 40 percentov; budúce plány mesta sú: kanalizácia a vodovod. Potrebuje požičku 200.000 korún.

7. *Spišská Bela* (Szepesbéla) majetku má 1 million 617.000 korún, prirážkovej dane niet; plány nemá žiadne a tak nepotrebuje ani požičku.

8. *Spišské Vlarchy* (Szepesolaszi) majetku má 3 milióny 866.627 korún, dlhu nemá, priráž-

Pávbažant. Tento zriedkave pekný vták predchádza len na ostrove Palawan v Austrálii.

kovej dane niet; budúce plány mesta sú: detská opatrovňa. Potrebuje požičku 70.000 korún.

9. *Spišské Podhradie* (Szepesváralja) majetku má 617.791 korún dlhu 118.344 korún, prirážková daň obnáša 75 percentov; budúce plány mesta sú: kanalizácia, vodovod, bitunok. Potrebuje požičku 145.000 korún.

Zpomedzi spišských mest najbohatším je teda Levoča, najchudobnejším Podhrad a najšťastlivejším Bela.

Štatistikár.

Katolícka ľudová Jednota v Richvalde.

Spišsko-richvaldská organizácia Kat. Ľud. Jednoty 19. októbra vydržiavala svoju tretiu zimnú poradu v učebnej sieni katol. školy za prítomnosti asi 100 občanov. Predmety boli: 1. Význam lichvacej výstavy a lichvacieho odmenenia. 2. Zlý zvyk opilstva. Korhelstvo u nášeho ľudu slovenského až priveľmi je zakorenené tak, že ani jedna vec sa nezapočne a nezakončí bez pijatiky. Nedávno istý poľský časopis písal, že slovenský ľud má dva veľké nedostatky asice: nevedomosť a alkoholismus (korhelstvo). A io je — žiaľbohu — pravda. 3. Pozemková daň. Roľníctvo snáša veľké farchy, kapitál (hotové peniaze) ale takrečeno — nič. Z roľníka žije všetko a naše liberálne vlády a úrady predsa len opovrhujú roľníka a nič sa nestarajú oňho alebo len veľmi málo. Kresťanská ľudová strana bojuje za zníženie pozemkovej dane a odanenie bursy a kapitálu, pridrúžme sa teda k nej. 4. «Vystahovalec», kresba od Vajanského.

Krajinská konferencia kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana snemová 11. novembra predpoludním o pol jedenástej hodine krajinskú konferenciu vydržiava v miestnostiach starej snemovne, nachodiacej sa v ulici Főherceg Sándor, pod číslom 8. Cieľom tejto konferencie je pojednávanie o bežných otázkach politických a o záležitosti organizácie kresťanskej ľudovej strany.

Konferencii predsedal budú gróf Aladár Zichy skut. vn. tajný radca a pápežský praelát krajinský vyslanec Ján Molnár. Prednášky dižia Štefan Rakovszky, skut. vn. tajný radca, dr. Alexander Ernszt hlavný správca Katolíckej Ľudovej Jednoty, Georg Szmvrecsányi a Stefan Halter krajinskí vyslancovia.

Ku konferencii prihlásilo sa posial už viacero sto neohrozených ľudákov.

Oppozícia v krajinskom dome.

Krajinskí vyslancovia všetkých stránok opozície aj 4. novembra dostavili sa k snemo-

vému zasadnutiu, z ktorej príležitosti gróf Albert Apponyi v mene celej opozície vyhlásil, že neuznáva platnosť nových domových pravidiel, ponevác väčšina, o ktorej súd ustálil, že zpreneverila štátne peniaze, nemôže vynášať právoplatné zákony a domové pravidlá.

B E S E D N I C A.

Rovnou mierou.

Študentská historka.

I.

Kandidát tej vedy, ktorá je určená vodičkami a práškami oslobodzovať trpiace ľudstvo od všetkých zemských útrap, pán Ľudvik Matúšik, stál práve pri obloku, čítajúc jakýsi list a skarediac sa pritom, jako by zahrýzol do citróna, keď kopnúc do dverí miesto zaklepania vniesol jeho priateľ Karol Plichta, kandidát zase inej vedy, ktorá meria city, slová a skutky ľudské presne dľa suchých, striezlivých paragrafov všelijakých zákonníkov.

Pán Matúšik trhol sebou a spravil pohyb, jako by chcel list skovať, lež poznajúc priateľa len si odplul a povedal:

— Fuj, ale som sa zľakol!

— Ba ešte! čo sa ľakáš? Máš zlé svedomie, nie? smial sa Plichta. — Ale ozaj, vždy sa tváriš jako novopečený doktor, ktorému prvý pacient zomrel pod rukou. Čo sa ti stalo?

Matúšik len mrzute zamrmlal.

— No, no, muselo sa ti prihodiť dačo hrozného, Nebesá! veď si snád pri niektorom nemocnom nebol fušerom a nepravým liekom ho neotrúvil? — vtipkoval Plichta.

Matúšik sa zaškaredil, jako by on bôl prehltoť nejakú jedovatinu.

— Ach, už viem — zvolal Plichta, ukazujúc na list v priateľovej ruke. — Emuška dala ti prostredníctvom pošty košík, pravda?

— Ešte nie — povedal konečne Matúšik — ale by som sa nič nečudoval, keby to čím skôr urobila po tom posmechu.

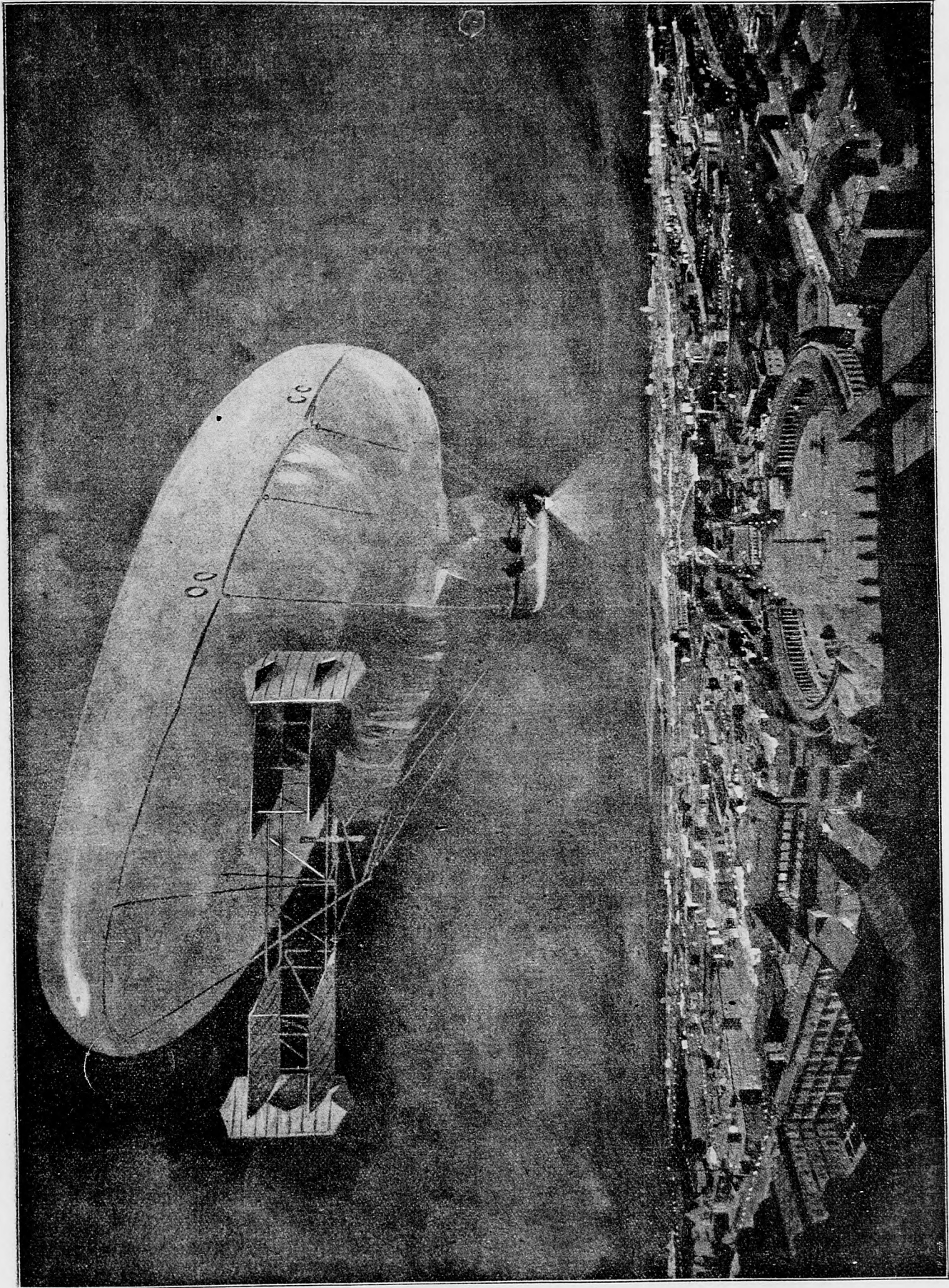
— A čo sa stalo, povedz, hovor, rozprávaj! — žartoval Plichta.

— Jako ti je známé, podnikol som minulú nedeľu s Emmou a s jej matkou výlet na Kráľovský vrch. Niekoľko Emminých priateľiek sa k nám pripojilo.

— To bolo mrzuté, pravda?

— Mne to nevadilo, aspoň z počiatku nie. Prezreli sme celý zámok a výliezli sme konečne po krkolomných drevených schodoch na najvyššiu vežu, opatrenú zôkol-vôkol galeriou, z ktorej je prekrásny výhľad na okolite lesy a kopce.

— Veru je tu krásne!

Vzducholoď nad bazilikou sv. Petra v Říme.

Emka poobzerla sa do okola a zvolala nadšene: «Ah, jaký je to krásny, čarovný pohľad!» Jej kamarátky volaly jedna na druhú: «Aáááh! Aá! To je krása! Jéé!» V tom ktosi vystúpil na posledný, najhorší schog a zahrešil: «Ej, tristo okuvaných!» Obzrem sa... a napriek tomu, že slnce pražilo, obišiel ma mráz: tam stál, vlastne vynasnažoval sa stáť celý zadychčaný a vypotený — šuster Matiaš Kopýtko!

— Tristo okuvaných, to bolo romantické sídenie sa s veriteľom! A či vieš že som ti práve prišiel sdeliť... ale až potom. Len pokračuj.

— Na útek nebolo možno pomysleť. Chlap ostal stáť práve pri východe. Nevie, či ma videl už v restaurácii pod hradom a či len v niektorej zo spustlých sieň hradu. Bol taký spitý, že som sa divil, ako sa mohol za mnou vydríapať až na vežu a nevylomil si krk. Podoprel si boky, nabral dychu a spustil:

— A, to sa mi páči, mladý pán, to sa mi páči! Na výlety chodíš a so slečinkami peniaze trovíš, to áno, na to máte, ale mne za topánky zaplatíš, to nie, to ma obchádzate. A, to je pekne! A, to sa mi páči! Fuj! Hanbite sa!

Mal som vôľu chytiť chlapa za krk a zhodiť ho z veže! Ale šťastie, že som nie...

— Rozmyslel si si to? To bolo múdre, bo jako poznám trestný zákonník, bol by ti tento spôsob zbavenia sa veriteľa trochu draho vypadol.

— Emma sa od haňby zapálila, ja som tiež horel a slečinky sa stranou šfuchaly a smialy.

— Jakoby nič! Hahaha!

— Chcel som vec zatusovať a zpusťil som zhusta na kopýtko: «Človeče vy sa mýlite v osobe! Ja vas nepoznám. Ste spitý. Neobfažujte ľudí.» Ale som si s tým dal! Chlap nato začal kričať, že sa to rozliehalo na pol míle v okolí, jako keď kedysi hradný z veže volával: Ďalej od hradu, ďalej, aby sa nešťastie nestalo nenadále!... Čože, že sa mýlim, že ma nepoznáte? To je pekne, mladý pánko, to sa mi už naozaj páči! Vy ste medik Matušik a ste mi dlžný už pol roka za topánky. Tak...

— No, dakujem, ten ti dodal. Hahaha!

— Ja div že som nezamdlel. Ani to neviem, jako som sa dostal z veže a čo som Emme a jej matke na to povedal. Viem len tolko, že obe boly veľmi zarazené ani nehovorily; že to bol pyramidálny posmech a že si tie protivné slečienky o tom stranou šušaly a tajne sa chechotaly.

— Jako by sa nechechtaly, keď do takej romantickej a poctivej nálady padne z čista jasna taký jedon prosaický šuster a veriteľ... Hahaha!

— Bol by som si z chuti vynadal. Protivy! Ostatne čo ma po nich! Mne ide len o Emmu a jej matku. Čo si o mne pomyslia?

— Že si lump — povedal Plichta sucho.

— Ale ja sa vypomstím na ňom. Nezaplatím mu.

— Tú pomstu si na ňom už vopred previedol.

— Ale prečo? Prečo som mu dosiaľ nezaplatil?

Jedine preto, aby som ho potrestal... no, nič sa nesmej! Áno, aby som ho potrestal, že mi z tých jeho mizerných papúč za štrnásť dní vyľiezly prsty. Tak je to. Ale teraz mu vôbec nezaplatím.

— No, vieš priateľu, nezaplatíš alebo vôbec nezaplatíš to je takmer všetko jedno.

— Ten posmech mu nedarujem.

— Žaluj ho pre urážku na cti.

— Hej, aby o tom z novin zvedel celý svet!

— No a čo tento list... snád ňa majster Kopýtko odprošuje za svoje grobianstvo?

— Pekne odprošuje! Čítaj.

Plichta čítal.

«Cteni páne!

Žiadam vas ešte naposleti sdvorile abistemi ten dlh ato sice hneď zaplatili jestli mi nezaplatite tak budete vydeť vi špina špinavá jeto hanba ja bisom sa han bil zuctov

Matias Kopýtko sklad obuvy.»

— Je to ohava, čo?

— Nuž, veru je to opováživosť — prisvedčil Plichta ironicky — žiada, aby si mu zaplatil. A ver, že ma ten «sklad obuvy» včera na ulici ohľadom tvojho dlhu interpelloval. Že on vraj remeň nekradne. A keď som ňa mu vraj ja odporúčal, aby som teraz za teba zaplatil.

— Oh, jako sa len pomstíš na ňom?!

— Ja ti poradím.

— Ty? Ak by si mohol...

— Poznám ho dobre. Má dve slabé stránky. Po prvé sa v nedefu a vo sviatok, keď sa vyfintí, za svoje remeslo haňbí; mrzí ho veľmi, keď spomína niekto pred známymi jeho pomer ku kopytám a pred cudzimi sa svojmu remeslu vôbec nechce priznať.

— Ale prečo teda na Kráľovskom vrchu...

— Preto že bol opilý. Po druhé je... pováž!... hasičom a nedávno ho povýšili za poručika, na čom si veľmi zakladá. No, chápeš?

— Matušik hneď nechápal a preto začal Plichta svoj plán vysvetľovať... (Dokončenie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján *Csernoch* v XV. obežníku cirkevnom nariadil, aby katolicke obyvateľstvo hlavného mesta na vydržiavanie XII. valného shromaždenia katolíkov Uhorka, 8. novembra večer upozornené bolo cez pol hodinu trvajúcim vyzváňaním vo všetkých kostoloch.

Z biskupstva nitrianskeho. S úprimnou radosťou sdelujeme, že jeho veličenstvo kráľ Kolomana *Szmidu*, dekana-farára nitrianskeho vymenoval za titulárneho praepošta a Rudolfa *Misz*, dekana trenčianskeho vyznačil titulárnym opátstvom.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vzácneho hosťa mal 10. októbra. Návštevou prekvapil ho bulharský kráľ Ferdinand, ktorý pri príchode a rozlúčke bozkal mu ruku a prosil ho, jestli možno, aby mu slúžil sv. omšu. Ponevác osvietený pán biskup v ten den sv. omšu ešte nebol slúžil, ochotne vyplnil žiadosť bulharského kráľa, ktorý pod celou sv. omšou pobožne sa modlil. Po sv. omši bulharský kráľ cez poldruhej hodiny rozmlúval sa s osvieteným pánom biskupom, za tým navštívil kryptu kniežata Rákócziho II. a odcestoval na návštevu osvieteného pána biskupa spišského. V najnovšom obežníku cirkevnom osvietený pán biskup oznámil, že v Budapešti od 9—11. novembra vydržiavajú XII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska a aby na túto veľvýznamnú udalosť upozornení boli veriaci, nariadil, aby v predvečer valného shromaždenia, totiž 8. novembra po pozdravení anjelskom, cez pol hodiny vyzváňalo sa vo všetkých kostoloch, tým cieľom, aby upozornení veriaci spojenými modlitbami prosili Všemohúceho za úspešné účinkovanie valného shromaždenia. Vo výročitý deň k večnému odpočinku uloženia pozostatkov kniežata Rákócziho II., totiž 29. októbra, osvietený pán biskup za prítomnosti mestského a stoličného zastupiteľstva Requiem odbavoval v krypte sídelného chrámu a 29. októbra posvätil oltárne kamene, do ktorých složené sú reliquie svätých. Takýmto reliquiarmi opatrený musí byť každý oltár, bo ináč neslobodno na ňom sv. omšu slúžiť. Na domoveň sv. Jozefa opustených detí darovali: Géza Zsebráczky, farár z Bardijova 10 kor., Jozef Sznák duchovný z Gombosszentgyörgy 6, Eugen Hevessy 5, Anton Szerb 5 a pani Arpádová Edelényi tiež 5 korún. — Štefan Karniss radca biskupskej sv. stolice a farár tokajský na vranovský dom Piusa zostaralých a nemocných kňazov dal 36 korún. — Osvietený pán biskup najnovšie vymenoval: Ladislava Tóth za organistu-učiteľa obce Erdővágás a Etelku Cserei za učiteľku do Benkőfalu.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Dr. Štefan Novák novovymenovaný grécko-katolícky biskup prešovský 30. októbra zložil prisahu do rúk jeho veličenstva kráľa. — Zo sirotských peňazí šárišskej stolice poslal 300 tisíc korún vložené bolo v krajinskom ústrednom hypotekárnom spolku, stoličný výbor prítomne v zasadnutí 13. októbra vydržiavanom nariadil tento obnos vložiť do peňažných ústavov na území stolice jestvujúcich. Ministerstvo orby pre nedostatok ovocných stromkov, nemôže zadosťučiniť všetkým požiadavkám hospodárskeho obecnstva a preto v jaseň bežiaceho roku len 1000 a na jar budúceho roku 1500 stromkov lacnej oddá hospodárom jednotlivých dedín. — Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vymenoval: Jolánku Kovács za učiteľku obce Fries a Izabellu Strasser za učiteľku do Tápolykomlós.

Chýry zo Spiša. Levočský patronážsky spolok počas svojho triročného jestvovania pod svoju opateru vzal 28. opustených, už na ceste z kazy nachádzajúcich

sa chlapcov. Okrem jedného sú všetci usilovní a dobrého držania a nádej je, že stanú sa užitočnými údami spoločenstva. — Z Vlachoch oznamujú, že 12. októbra minulo 50 rokov, čo založený bol tamojší ohňobasičský spolok. K založeniu vynikanejších mužov mesta pohnul ten veľký požiar, ktorému 7. septembra roku 1862. v noci padlo v obeť 176 domov so staviskami gazdovskými. — Vo Veľkej Lomnici smrteľné nešťastie potkalo Martina Rotha. Zo zvedavosti a netrpezlivosti vložil hlavu do mlatiaceho stroja a viac ju veru ani nevytiahol, stroj mu ju odrezal. — V Richvalde náhle zomrel 56-ročný robotník Bartolomej Smolen. Rodina jeho už večer nevedela kde sa podel a 30. októbra ráno našli ho ležať mrtvého na jednej obšinovej síchte. Pamätajme vždy na smrť, ako aj na to, že kto si z kňazov posmech robí, skôr-neskôr zle pochodí! — Richvaldská roľnícka dievka Maria Štefaňak v svojom testamente zo svojich usporených amerických groší novému kostolu na Marianskej hore levočskej poručila 100 korún. Nasbírala síce niekoľko tisíc korún, pritom ale ztratila v Amerike najväčšie bohatstvo: zdravie a domov prišla už len zomierať. A kolki pochodili už tak s tou Amerikou?! V samom Richvalde za posledných 10 rokov asi desiat.

Hrozná samovražda. V Gelnici 20. októbra z bojazlivosti pred šialenosťou hroznú samovraždu zpáchal Gustav Breuer, predavač tamojšieho potravného spolku. V cintoríne štyri razy strelil si do sluchu, potom šiel do trupárni, kde sa obesil a na ľavej ruke prerezal si žily. V kešení našli mu cedulu, v ktorej píše, že radšej zomre, nežli by sa mal stať bláznom. Nešťastník už vtedy musel mať rozum pomútený, keď tak hrozným spôsobom zprostil sa života.

Oheň. V Starej Lubovni 23. októbra práve na poludnie povstal oheň v dolnej ulici a za krátky čas zhorelo 25 domov s pobočnými staviskami a s plnými stodolmi. Oheň zapríčinily na seba zanechané zamknuté deti, ktoré hraly sa so švibalkami. Ohňohasičia pospiechali na pomoc z 11 obcí. Škoda je veľká, bo zbožie vôbec nebolo assekurované a zo stavísk len nektoré. Ľudia boží, dajteže sa zaraz assekurovať!

Lapení vystahovalci. Zo Starej Vsi píšu, že tamojší žandári v minulé dni chytili 25 vystahovalcov práve v tom okamžení, keď mali prekročiť hranicu krajinskú a bez passu cestovať do Ameriky. Všetci boli oddaní poprádskej zahraničnej policii. Kým sa nepremenia hospodárske pomery, škoda a daromno je prekážať vystahovanie a práve teraz, keď sa ľudu neurodily ani zemiaky, tá jediná živnosť ľudu magurského.

Dlhý deň v Cholojove. Cholojov v Galicii má 4000 obyvateľov židovských. Na dlhý deň bolo všetko v synagoge, keď dakto zakričal «hori!» Povstal strašný zmätok, nastalo aj-váj, každý žid chcel byť prvý na ulici, tým sa východy zapaly a ľudia sa tlačili, bili. 16 ženských na smrť ubili a dokopali. Ranených je viac sto.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana».

Kriegerov Reparatör, bez páru liek proti lámke a pakostnici. Cena veľkej flašky 2 K., malej flašky 1 K. V nemocnici sv. Rochusa pri upotrebení v 136 nemocných v 129 pádoch docielil úplného uzdravenia. Hlavný sklad: *Kriegerová* lekáreň Budapeš, Kalvín plac.

Cez celý život verným, spoľahlivým sprievodcom môžu nám byť jedny jedinké hodinky. Pri ich kúpe ale musíme zvlášte na to hľadať, aby sme dostali opravde dobre robené hodiny. Čo nám to osoží, keď pri kupovaní hodínok «usporíme» jednu-dve koruny, potom ale dostaneme takú cibulu ako hodinky, ktoré zle idú, len skoro sú zhubené a v krátkom čase ich musíme zahodiť, Radšej o niekoľko korún viac zaplaťme za dobré švajciarske hodiny, ktoré ako vôbec známo, sú tie najlepšie hodiny. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner, Laibach 705 číslo, má hlavné zastupiteľstvo «Zenith»-dielne na hodinky, vo Švajciarsku má tiež aj svoju vlastnú protokolovanú dielňu, na ktorej fabričný odznak «Ito» dosiahol už svetového chýru, na tento dom treba sa obrátiť pri kupovaní hodín. Bohato illustrovaný, skvostný hlavný cenník hodín, zlatého a strieborného tovaru na žiadosť posiela sa zdarma a franko.

Ba až do Ameriky sa musí niečo zasielať, čo není inde k dostaniu, ako v našej vlasti. Keď sa odplati jednu vec tak ďaleko za more zaslať tak zaiste musí byť toho obzvlášť hodná. Aj čitatelia zaiste budú chcieť vedieť, ako sa nazýva táto cenná vec, ktorá sa z nášho mocnárstva až za more zasielať musí, lebo sa len tu dorába a preto, že bez nej ľudia ani v Amerike nechcu byť. Tak teda Vám to chceme prezradiť: Je to Fellerov bolesti utišujúci Elsa Fluid od lekárnika E. V. Felleru v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) ktorý aj v Amerike má mnohých priateľov a ktorého 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice stoja franko len 5 kor., do Ameriky 9 duplovaných sklenic 2¼ dolára.

Či možno vyliečiť nemoce pľúc? Touto vážnou otázkou zaoberá sa v jeho sošite Dr. med. Guttman, hlavný lekáreň Finsen-liečivého ústavu. K ovládaniu týchto nebezpečných chorôb objavujú sa prítomne zcela nové prostriedky a systémy. Aby aj každý na pľúca, *hrdlo a hrtan trpiaci* k jeho poučeniu príležitosť mal, zaopatří si má túto s vyobrazeniami vystrojenú knižočku, na žiadosť pošleme ju každému chorému zdarma a franko. Ktokoľvek použil chce toto naše odporúčanie, nech svoju žiadosť sdeli nám na dopisničke pod adrešou: *Puhlmann et Co. Berlin 455, Müggelstrasse 25. Knižočku každému pošleme zdarma a franko.*

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». n «Kreštan» už cez XX. dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštana».

Malý Slavkov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím o láskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Kreštane».

Veľkej a chvalitebnej slávnosti sme boli svedkami v Malom Slavkove, ktoré zo všetkých strán obkľúčené je inovercami. Krešfanský duch, ktorý prítomne skoro všade premieňa sa v ohľadnutie a ľahostajnosť, z tejto príležitosti obnovený bol v nábožnom obyvateľstve Malého Slavkova.

Ako keby som bol videl oduševnenosť prvých krešfanov, keď som sa súčasťnil na dvojnásobnej slávnosti, ktorú vo výšspomenutej obci odbavovali dňa 28. minulého mesiaca. Občania tej obce, ako poriadní katolíci veľkú starosť majú o to, aby tie veci, ktoré ich v pravej viere upevňujú a k spaseniu večnému napomáhajú, boly vždy v najlepšom poriadku. Z tej príčiny nie tak dávno k nábožnému vychovávaní dieťok svojich vystavili zákonitým požiadavkám docela sodpovednú školu. Teraz ale z nadšenia Ducha Svätého nábožný občan Ján Majerčák a jeho manželka Anna rodená Sterbak, postarali sa, aby aj ich milý kostolík bol skvostne zariadený a preto obdarovali ho pekným hlavným oltárom, ktorý ako zrejmy znak ich nábožného ducha, ku sláve Božej a ku nasledovania hodnému príkladu slúžiť bude všetkým budúcim pokoleniam. Aby ale ostatní občania nielen v svojom kostole, lež aj na poli pri prácach najšť mohli potešenie, na poli vystavili si križ, ktorý spolu i s oltárom v jeden deň posvätený bol.

Velkomožný pán dekan kěžmarskeho distriktu Ján Scheftsik 28. septembra popoludni prišiel do Malého Slavkova, kde po poludnajsích službách Božích posvätil novo postavený hlavný oltár a oddal ho hneď aj službám Božím. Pri tejto slávnosti prítomní boli: pán farár Ján Janecskó a tamojší pán kaplán Ján Kukura ako aj celé obyvateľstvo obce. Po posvätení oltára v mene celej obce verejne poďakoval sa veľkodušným dobrodincom a hneď s processiou išli sme na miesto, kde bol posvätený novovystavený križ. Po odbavených cirkevných obradoch, kěžmarský pán farár vysvetľoval znamenie sv. križa, po čom processia vrátila sa do kostola ku požehnaníu.

V druhý deň prvá sv. omša slúžená bola za dušné spasenie výšspomenutých dobrodincom, ktorí z tej príležitosti pristúpili ku sv. Sviatosťam. Veľkú sv. omšu slúžil tamojší rodák Michal Majerčák farár z Matašovíc a občanov peknu kázňou vo viere posilnil kěžmarský pán kaplán Ján Kukura.

S tým sa skončila pekná slávnosť obce Malého Slavkova, pamiatka jej ale ostane i naďalej, aby občanov k dobrému povzbudzovala a za príklad slúžila i iným veriacim. Boh, ktorý i každú kvapku vody zo srdca danú odpláca, obyvateľom maloslavkovským nech bude potechou na zemi a odmenou vo večnosti.

Jeden z prítomných.

Vážna vec

je udržať si zdravie. Človek môže roky svojho živobytia vesele a v zdraví prežiť a sviežim zostať až do vysokého veku, keď nastupujúce bolesti a neuhy, ktoré pochádzajú z prievanu, prechladnutia alebo vlhkosti ako sú ku pr. lámka, hostec, neuralgia, bolenie hlavy, zubov a uší, hučanie v ušiach, slabosť zraku, trasenie v tele, prešinitia, bolenie chrbta, pichanie v bokoch, trhanie v údoch, pichanie v pleciah atď. sa odstráni Fellerovým bolesťou utišujúcim «Elsa-Fluidom». Tento zotavuje, osvežuje pomocou jeho predist' môžeme kašľu, nátku, zachrípnutiu, boleniu hrdla, obtížnosťam pri prežívaní, boleniu prsú a iným rôznym nemociam. Mnohí lekári odporúčajú a chválajú «Elsa-Fluid» v početných uznania plných dopisoch. My sami užívame Fellerov Elsa-Fluid, by sme mohli dosiahnuť zdravý spánok, silné nervy, pevné svaly a zdravý obeh krvi a môžeme ho čo najvrejšie odporúčať. Má sa objednať u lekárnik E. V. Feller v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). 12 malých alebo 6 dvojitých alebo 2 špeciálne sklenice za 5 kor. franko, 24 malých alebo 12 dvojitých alebo 4 špeciálne sklenice za 8 kor. 60 hal. franko, 60 malých alebo 30 dvojitých alebo 10 špeciálnych skleníc za 20 kor. franko.

Proti boleniu žalúdka, poruche v trávení, zmenšenej činnosti čriev a zápe účinkujú rýchle a iste Fellerove prečisťujúce «Elsa-pilulky», povzbudzujú chuť, utišujú krče, riadia stolicu, zlepšujú krv a nemajú okrem toho žiadnen nepríjemný účinok. 6 škatuliek zasiela za 4 kor. franko lekárnik E. V. Feller, v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). Ponevác sú mnohé bezcenné napodobeniny, musíme dobre dať pozor, aby adresa bola vždy správna. Len pravé Elsa výrobky boli vysokými vyznamenaniami v celom svete poctené.

Pýcha

rolníka je chov jeho dobytky, lebo ten svedčí o tom, čo je v stave a čo vie. Mnohí roľníci ale nevedia, že na udržanie zdravia koní, na dosiahnutie rýchleho pribývania na váhe pri krmných kusoch, na zväčšenie nesenia vajec pri sliepkach a na zlepšenie dojiva u kráv je potrebné pridávať Fellerov výživný prach pre dobytok so zn. «Elsa». Tisíc roľníkov ho upotrebuje, lebo tento zvyšuje chuť k žraniu, napomáha tráveniu, zmožňuje najlepšie využívať krm, pomáha predist' moru a zosilňuje kosti, žalúdok a svaly. 5 škatúl stoja K 5.—, 1 škatula, ako pribal K 1.—, len pravý u lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

Richvald (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v nalom milom «Krestane».

Na vonkajšiu opravu nášho farského kostola od 22. augusta obetovali nasledujúci:

Richvaldský rodák Michal Mačuga a havčanský rodák Michal Jabrocki v Douglase v Amerike soshierali 95 dollárov 80 centov to jest 479 korún. K tomu obnosu prispeli: Žofia Štefaňak, Jozef Paciga s manželkou, Vojtech Mačuga rodáci richvaldskí po 5 dollároch, Spolok sv. Michala archanjela, Jozef Mačuga s manželkou rodáci richvaldskí po 2 dollároch, Ondrej Pompa s manželkou, Zuzanna Štefaňak, Anna Čupka Kalabrova, Maria Mikolajčik z Jávora, Ján Duda Vojtkov s manželkou, Jozef Bača s manželkou, Ján Čupka s manželkou, Jozef Koprušak mladý s manželkou rodáci richvaldskí, Michal Jabrocki s manželkou rodáci hafčanskí a Peter Lainc rodák veľkofrankovský po 2 dollároch, Maria Paciga rodáčka richvaldská 2 dolláre 25 centov, Anna Michna, Jozef Režnicki s manželkou, Ondrej Gonsorčik s manželkou, Ondrej Duda ml. s manželkou, Jozef Čupka s manželkou, Ondrej Čupka s manželkou, Pavel Žemjanek s manželkou, Ján Želonka s manželkou, Ondrej Bača Brijov, Jozef Kocurek, Ondrej Merčák s manželkou, Maria Ircha Zpredulice, Jakub Bača s manželkou, Jakub Bjalončik s manželkou, Katarina Čupka, Zuzanna Smolen, Zuzanna Tilecki, Katarina Mikolajčik, Kalix Bizub s manželkou, Alžbeta Tilecki, Maria Čupka, Maria Čupka Kalabrova, Katarina Bača, Anna Bordiga, Anna Kocur, Valent Čupka s manželkou, Zuzanna Ircha, Jozef Michna mládenec, Jozef Maniak Mišagov, Žofia Čensčak vdova, Pongrac Maniak s manželkou, Ján Maniak s manželkou rodáci richvaldskí, Jozef Virostek s manželkou, Ondrej Jabrocki s manželkou, Jozef Jabrocki s manželkou rodáci hafčanskí, Štefan Nedoroščik s manželkou rodáci haligovskí, Ján Bachleda s manželkou, Ján Krak s manželkou rodáci gibelskí, Ondrej Polaček s manželkou rodáci Pilhovskí po 1 dolláre, Ján Čupka Kalaber s manželkou, Ján Duda najml. s manželkou, Ondrej Čensčak s manželkou, Zuzanna Bača vdova, Jozef Bombara mládenec, Michal Bača s manželkou, Vavrinec Bombara s manželkou, Žofia Kačmarik, Zuzanna Bača Sokolka, Ondrej Ircha s manželkou, Ján Čensčak s manželkou, Jozef Maniak Gracov rodáci richvaldskí, Ján Harendarčik s manželkou, Vojtech Ofčarčik mládenec rodáci hafčanskí, Jozef Nedoroščik Perčik s manželkou rodáci haligovskí po 50 centov, Jozef Bombara Pastuček s manželkou, Jozef Gonsorčik s manželkou, Jozef Nedoroščik s manželkou rodáci richvaldskí, Anna Tomlan rodáčka krigská a Jakub Pacur s manželkou rodáci lackovskí po 25 centoch.

Okrem tých obetovali: Nebohá Maria Štefanik dievka z Richvaldu 100 kor., Ján Pompa a jeden gazda z Richvaldu, Maria Kron a Jozef Kocur z Hafky, Ján Bordiga Manjocin, Ján Smolen a Jozef Štefaniak s

manželkou z Ameriky po 5 kor., Štefan Smolen z Richvaldu, Jozef Regec, Katarina Palkir a Ján Jabrocki z Hafky po 3 kor., Dvaja gazdovia a Ondrej Gábor cigán z Richvaldu, Anna Grivalski a Terezia Gurovič z Hafky a Anna Bartkovski zo Starej Vsi po 2 kor., Anna Michna vdova a štyri ženy z Richvaldu a Fabian Kalleta tesár z Podolinea po 1 korune a istý muž z Haligoviec 40 hal., Kostolná offera októbrová obnášala 5 korún 51 halierov.

Doteraz sossbieralo sa 1136 korún 15 holierov a celá oprava bude stáť asi 7000 korún. Chybuje teda ešte veľmi mnoho.

Všetkým týmto milodarcom, zvlášte ale našim dvom americkým horľiteľom Michalovi Mačugovi a Michalovi Jabrockimu srdečne ďakujem a privolávam vrelé Pán Boh zaplať! V mene sviatočného Ježiša spolu aj prosím ostatných farníkov a čitateľov Kresfana a zvlášte v Amerike prebývajúcich o láskavé príspevky. Mili bratia a sestry v Kristu! ráčte nas napomáhať, aby náš chrám Boží už na budúci rok aj z vonku do úplného poriadku bol privedený, však Kráľ neba a zeme ktorý ustavične medzi nami býva v prevlb. Sviatosti Oltárnej, veru to aj zaslúži! Milodary majú sa poslať na Farský Úrad v Richvalde (Kristályfalu, Szepesem. Hungary, Europa.)

Franc Klein, farár richvaldský.

Hlavylámka.

Kde je ten chlap, ktorému tento zlodej ukradol ten bicikel?

Kresfania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Vačkové hodinky?

Aby opravde vždy dobré byly, jednostajne nezapríčiňovaly neprijemnosti a upotrebovaných pôsobilo

stálu radosť,

jedine to sa môže odporúčať, že kto také chce si zadovážiť, nech sa obráti k pravému prameňu, teda k pôvodnej švajciarskej dielni. Aby každý, bez colných útrat, pri fabričných cenách kúpil si mohol pôvodné švajciarske hodinky, švajciarska dielňa hodín, veľký fabričný odpredajný obchod udržiava v Laibachu, zkadial, počnúc už od 4 korún 10 hal., rozposielajú hodinky. Pri objednaní ale pozor treba dávať na túto adresu:

H. SUTTNER, LAIBACH 705.

Táto firma má nielen úradne zaznačenú vlastnú dielňu na hodinky vo Švajciarsku (s ochrannou známkou «Iku»), lež poverená je i s hlavným zastupiteľstvom «Zenith» dielne na hodiny.

Zdarma a franco každý čitateľ obdržať môže hlavný cenník, ktorý obsahuje veľký výber zlatého a strieborného tovaru. O tento cenník jednoducho na dopisničke treba sa obrátiť na vyšudajú firmu Suttner.

Hodinky

410. č. Patent. Roskopf nikkol hod. so strojom 36 h. K 4.10
1. č. Nikkel cyl.-rem. K 5.—
719. č. Strieb. cyl.-rem. K 7.80
723. č. Pôvodné švajc. strieb. hod. s ideáln. čiseln. K 11.70

Retiazky

865. č. Nikkel hodinkové retiazky s ovesníkom K 1.—
865. č. Strieb. hodin. retiazka 30 gr. fažká K 4.40
878. č. Dublé-zlatá hod. retiazka s ovesníkom K 7.70

Retiazok pre delníkov obrovský výber v obr. hl. cenníku.

Prstienky

1064. č. Prstienky pre mužských zlato-striebor. K 2.70
1068. č. Prstienka ženské K 2.40
1056. č. Prst. snub. str. K 0.90 z nového zlata ... K 2.80
14 kar. opravd. zlata K 7.80

Záušnice

1. č. Dublé-kreol ... K 1.50
K 1.80, z opravd. zlata K 3.80
1135. č. Zápinka a záušnice strieborné pozlátené s peknými kamenami, celé náčinnie ... K 4.70

Obrovský výber v obrázkovom hlavnom cenníku.

803. č. Nikklové alebo oceľové cylind.-rem. hodinky pre ženské, s trvácim strojom K 7.90

804. č. Strieborné cylind.-rem. hodinky pre ženské, s pevnými večkami, dobrý stroj so 6 rubintami ... K 9.50

1372. č. Hodiny s kukučkou vo veľmi pekne vyhotovenej truhlici, retiazky k natiahnutiu s kukučkou a s bijúcim strojom K 12.50, na to závdavok ... K 2.—

1360. č. Hodiny na stenu, retiazky k natiahnutiu s 2 pondusami K 4.80, na to závdavok K 2.—

1203. č. Budiček v nikklovom zátvore, s kotvy-strojom, najlepšej jakosti ... K 3.50
Tenistý budiček 29 cm. vysoký, s najdokonalejším strojom zvlášte k odporúčaniu ... K 4.60

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom odoslaní peňazí. Nezodpovedný tovar sa zamení alebo vráti sa peniaze.

Pozor na adresu: H. SUTTNER, Laibach 705 č.

ANEKDOTY.

Robí ho nervóznym.

Matka: Máš hotové školské úlohy?

Ferko: Mám.

Matka: Všetky?

Ferko: Prirôdzené!

Matka: A dobre ich máš vypracované?

Ferko! Ale, prosím ťa mama, robíš ma celkom nervóznym s tolkým spytovaním!

Pred súdom.

Predseda súdu ku jednému obžalovanému, ktorého súd prave oslobodil:

— Nádejem sa, že sa viac sem nedostanete.

— Ďakujem za toto upozornenie! Poviem to žandárom!

Opatrný otec.

Sudea k otcovi, ktorého syn zas pre krádež pred súd bol postavený:

— Vy by ste mal syna vystrihať od takýchto skutkov!

— Ja som to aj urobil, pán sudca, ja som mu zreteľne povedal: «Synku, buďže tento raz veľmi opatrný!»

Odkazy redakcie.

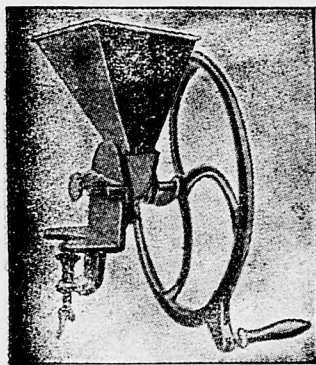
J. St. P. Ráďte prijať výraz najúprimnejšej sústrasti nad ztrátou, ktorú na svete nič nahradiť nemôže. — F. M. R. Pride budúce.

Predplatná cena pre «Kreštan»-a:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Pruska: na celý rok 6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kreštana.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplatí sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľúbosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somleť 30—40 kgr. kukurice. — Smestia sa doň na raz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvach je neoceniteľný. Okrem kukurice možno naňom mlieč aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri

objednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred priina.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada 12

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posla sa zdarma.

„Jágerská voda“
(žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jágrí (Eger).

Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všetkých stranách Uhorska a zahraničia so zvláštnym úspechom upotrebuje pri vnútorných neuhoch, aké sú: nechut k jedeniu, krče v žalúdku, závrat, kolika, mlôba, zimnica a krče zapríčinené vetrami atd. — Zovnútorne ale proti rheume, pakostnici, hlavybolu a bolesti na akejkoľvek čiastke tela s úspechom potrebujú sa ku potieraniu. Ponevác „Jágerská voda“ následkom mimoriadnej zvláštnosti jej veľmi je rozšírená, preto ju často padelajú, z tej príčiny dávajme ozdobeným olopozor na pôvod-veným kupakom ná modrú fľašku zatvorenú.

Na základe r. 1905. pod číslom 7075 IV. vydaného nariadenia ministerstva vnútra „Jágersku Vodu“ shotovovať slobodno jedine v jágerskej lekárni Milosrdných Bratov a len ztad. dovol. je do obchodu ju avádzat.

Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1.50, veľká f. K 3.— 12 malých fľašiek K 5.— 12 stredných fľašiek K 15.— 12 veľkých fľašiek K 28.— 6 veľkých fľašiek K 15.— K objednaníu v lekárni Milosrdných Bratov v Jágrí (Eger). Jágerská voda k dostaniu je v všetkých lekárniach a drogeriach Uhorska. Ochr. známka.

Čistá, pôvodná umno-penová fajka

2142. číslo so zárukou, s pokrýkou z čínskeho striebra veľmi jemný dôrob. Cena 3.— korún.

Veľký vyber fajiek!

Každého druhu objednanie a doposovanie z uhorska odoslať treba len na nižšie udanú adresu: 8

Hanns Konrad

budapešianska vývozná osada
Budapest, 280.,

Rákóczi-ut 8. N. K., I. posch. Hlavný cenník s 5000 vyobr.

Oznamy prijíma
administracia

„Kreštan“

BUDAPEST

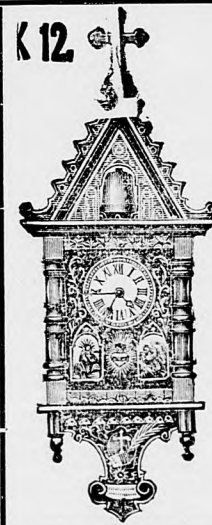
Szentkirályi-utca 28.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!

Križový budiček so
zvonom.

4-13. číslo. Prvoriadnej jakosti budiček hodiny s veľkým, solidným trojnásobného henu budiacim strojom, ktorý ije pol a c lé hodiny a ukazuje čas k zobudeniu, v pekle rezanej čiernej truhlici so sklenným číselníkom obrazmi svätých ozdobeným. 71 cm. výšky, s veľkým tupého zvuku zvonom; úplne vystrojené a presne vyprobované s 3 pondusami 12 kor. Lepšej jakosti so švajciarskym strojom K 13.50.

3-ročná záruka na písme. — Riziko vytvorené. — Zamenenie tovaru povolené alebo navrátenie peňazi. — Súkromníkom bezprostredne zasiela

Prvá dieľna hodin

HANNS KONRAD

budapešianska osada, Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. V. k. I. poschodie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko. 2

Či možno vyliečiť nemoce plúc?

S touto veľavážnou otázkou zaoberajú sa všetci, čo trpia na asthmu, pluzgierovú nemoc pľúciek a hrtana suchoty, katarh končiarov pľúc zastaralý kašeľ, zašľajmovanie, dávne zachrypnutie a proti týmto chorobám posiaľ nenašli žiadneho lieku. Každý na tieto choroby trpiaci dostane od nás celkom zdarma a franko, vyobrazeniami opatrenú knihu ktorú napísal Dr. med. G. Guttman hlavný lekár Finsen liečivného ústavu a táto kniha pojednáva otázku: „Či možno vyliečiť nemoce pľúc? Okrem toho pošleme aj vzorku nášeho svetochýrneho, liečivého tea. Tisíce, čo ho upotrebili, spomínajú ho s najväčšou pochvalou. Praktiční lekári toto té ako zvláštne dietetikum chvália a upotrebujú proti pluzgierovej nemoci pľúciek (suchoty) asthma, bronchite a katarhu hrtana. Toto té není tajný liek, lež, zostavané je z Lieber-zelin, ktoré cisarským nariadením prepustené sú obchodu. Cena jeho je tak nízka, že i chudobní zaopatří si ho môžu. Aby sme ale každému chorému zavdali príležitosť, aby toto té bez všetkého rizika vyprobovať mohol a presvedčil sa o jakosti jeho choroby, odhodlali sme sa každému chorému poslať knižku: Či možno vyliečiť nemoce pľúc?“ spolu ale aj na prábu vzorku nášeho tea, a síce celkom zdarma a franko. Prosíme len dopisničku poslať so zreteľnou adreťou nasledujúcej firmy: **Puhlmann & Co** Berlin, 455. Müggelstrasse 25.

I-a pendlové hodiny

v najbohatšom výbere, elegantne vyhotovené, s 3 ročnou zárukou na písmo. No. 4481. Miniatur pendle s 30 hodinovým perovým strojom, v poltírovanej škrýnke z orechového dreva 71 cm. dlžky s bielym číselníkom K 9.— — No. 4482. Tiež s bijúcim strojom celé a pol hodiny K 11.40. — No. 4496. Pendlové hodiny s masívnym perostrojom osem dní idúcim, I-a kvality vo fajnovej 90 cm. dlhej škrýnke z orechového dreva s bielym číselníkom K 21.50. — No. 4497. Tiež s bijúcim strojom celé a pol hodiny K 24.80. Fajnovšie pendlovky K 26.50. 34.50. 38.—, 44.—. Všetky hodiny k dostaniu sú aj s gong bijúcim strojom (ako vežové hodiny), pri čom cena hodín dľa kvality riastne o K 1.50, 3.—. — Žiadne riziko!

Výmena povolená alebo vrátenie peňazi. — S poštovou dobierkou zaslala prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD

c. a k. dvorný zásielca Brüx, č. 5192. (Čechy).

Hlavný cenník na žiadosť pošle sa franko.

Obranu

nepotrebuje, kto u mňa kúpi si pôvodný belgického dôvodu, štátne uhodnovernený s číslom uhodnovernenia opatrený ameriskánsky

buldož revolver na šesť výstrelův k zaveseniu alebo k noseniu vo vaku

cena: 7.50 8.25 9.25 poštovou dobierkou v budapeštianskej zbraň vývozej osade

HANNS KONRAD Budapešt, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodi. 10

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Prvá dielňa hodín

Hanns Konrad

cis. a král. dvorný zásielca

Brüx 5185. (Čechy)

rozposiela len zcela spoľahlivé hodiny s 3 ročnou zárukou. Dobré vakuové niklové hodinky po K 3.90. 4.30. 5.—. S duplovaným zátvorom K 7.—. V ocelevej zátvore K 6.20. Niklový budíček K 2.90. — S číselníkom v noci svetiacim K 3.30. — Budíček s duplovaným zvoncom K 3.80. Okrúhle kuchynské hodiny v drevenom ráme K 3.20. V porcelánovom zátvore K 5.50. Pečné rezané kukučkové hodiny K 7.50. 8.50. Miniatur pendle so strunou K 9.—, 13.—. Cez 8 dní chodiace pendle s pondusami K 35.80, 42.— a vyše. V modernej truhlici z orechového dreva K 42.—, 46.— a vyše. Riziko vytvorené. Zámena povolená alebo návrat peňazi. Zásielka bezprostredne na stránky s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zastání obnosu. — Veľký výber každého druhu vakuových hodín, budíček, pendlov, hodín na stenu aj celý rok chodiacich náisť možno v mojom hlavnom cenníku, ktorý na žiadosť každému posliela sa zdarma a franko.

Lačné česke perie I

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korun. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 90,

86, 42 K. — **Metove postele.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin aa'lebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 118 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dľa vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korun franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachse, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačné perie na post'

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 18 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 20 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K poštúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapešt, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznamenami !!

Ludvik Kállai motor dielna

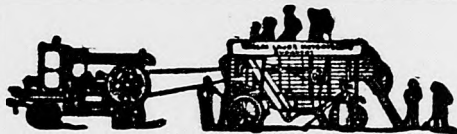
Budapešt, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvzrelej **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlaťbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchjší a najdokonalejší mlaťebný stroj prítomnosti

Bez strojnika lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Od desaťročia

s výsledkom bez páru upotrebujú proti lámke a pakostnici

Kriegnerov

Pr vyšuje všetky ostatné

lieky proti pichaniu,

lámke, klaníu, bolesťam v

ručici, drieku a v kostiach.

Cena malej flasky 1 K, veľkej

flasky 2 K, v každej lekárni.

Rozposiela Kriegnerova lekárna

Budapešt, Kálmán-ter

Vystraha

Moju firmu netreba zmeniť s iným podobného mena obchodom, pretože môj hlavný obchod a môjho tovaru **UHORSKO** sklady pre nachodia sa vylčene pod firmou **budapeštianskej osady**; veľkého tovarného domu **Hanns Konrad** Budapešt, 280. Rákóczi-ut 8. N. a. na I. poschodi. Každého druhu objednanie a dopisovanie od teraz upraví treba na adrešu **Hanns Konrad budapeštianska osada**, zkadial behom 24 hodín vybavené bude každé objednanie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. 18